

Utbildning är en rättighet - inte en handelsvara!

Handledning för VSF:s kampanj för avgiftsfria
studier, våren 2012

Innehållsförteckning

1. Inledning *(s. 1)*

2. Politisk och ideologisk analys *(s. 2-5)*

2.1. Varför avgiftsfria studier?

2.2. Vår analys av klass och kön

3. Kampanjens politiska innehåll *(s. 6-11)*

3.1. Studielön

3.2. Gratis kurslitteratur

3.3. Avgiftsfritt universitet

3.4. Lokala frågor

4. Att arbeta med kampanjen *(s. 12-18)*

4.1. Inventering

4.2. Research

4.3. Formulering

4.4. Planering

4.5. Genomförande

4.6. Utvärdering

5. Argumentationshandledning *(s. 19)*

1. Inledning

Detta är Vänsterns studentförbunds nationella kampanj 2012. En nationell kampanj är ett bra tillfälle för hela förbundet att lyfta och arbeta med samma frågor i alla lokalföreningar samtidigt. På så sätt blir vi starkare som förbund, samtidigt som vi kan lägga mer tyngd bakom våra krav.

Kampanjen har tagits fram av förbundsstyrelsens kampanjgrupp. Den är en efterföljare på de nationella kampanjer som VSF har drivit de senaste åren, där vi har lyft frågor som studiemedel, student på arbetsmarknaden och bostäder. I årets kampanj sätter vi fokus på en lika aktuell som viktig fråga: Avgiftsfri högre utbildning. Vi har utformat kampanjen med bakgrund i att studieavgifter infördes för utomeuropeiska studenter inför höstterminen 2011. Samtidigt ser vi hur fler och fler avgifter smyger sig in i den högre utbildningen, allt från obligatoriska exkursioner och moment, till höga kostnader för kurslitteratur och annat material. Detta är en tydlig utveckling mot ett samhälle där den högre utbildning blir mindre tillgänglig för personer som inte har ett sparkapital att använda, eller familj som har möjlighet att hjälpa till att täcka kostnader. Den högre utbildningen stängs gradvis för studenter från arbetarklassen. För oss som vänsterstudenter är detta en av de mest angelägna frågorna som finns att lyfta, argumentera kring och motarbeta.

Denna kampanjhandledning är framtagen av förbundsstyrelsens kampanjgrupp. Den innehåller en politisk analys, argumentationsguide och praktiska tips och råd om hur kampanjen kan genomföras. Läs den noga, diskutera den och använd den i ert kampanjarbete! Kampanjhandledningen är ett material som ska användas internt, inte delas ut, men ni får gärna använda texten till insändare och debattartiklar!

Under våren 2012 kommer VSFs alla lokalföreningar, från norr till söder, att arbeta med denna kampanj. Hur ni arbetar med den är upp till er själva. Självklart ska ni även arbeta med andra frågor under tiden, utifrån vad som händer på er ort och lärosäte.

Lycka till med arbetet, vi ses i kampen, kamrater!

Förbundsstyrelsen 2011-2012

Kontakta gärna förbundsstyrelsen för hjälp och stöd:

Elin Melander, förbundsordförande
elin@vansterstudenterna.se
0702-875888

Allmänna frågor om VSF, utåtriktat arbete, debatter och media

Joanna Korbutiak, lokalföreningsansvarig
joanna@vansterstudenterna.se
0702-233070

Praktiskt stöd till lokalföreningarna, kampanjmaterial, interntidningen Pergite

Hanna Gunnarsson, förbundskassör
kassor@vansterstudenterna.se
0706-606824

Ekonomiska frågor, kampanjbudget

2. Politisk och ideologisk analys

Vi har organiserat oss i Vänsterns studentförbund för att vi är obeskrivligt trötta på hur klyftor och orättvisor i samhället cementeras genom studenters undermåliga materiella villkor. Vårt arbete går ut på att föra fram våra krav som studenter aktiva i en större arbetarrörelse med ett synfält där klassamhället och arbetarklassen i stort ryms. Vårt mål är inte att föra ”studenternas” samlade talan som något luddigt studentkollektiv. Vår målgrupp är att organisera studenter från arbetarklassen och studenter som vill arbeta för ett samhälle fritt från förtryck – vi ägnar inte tid åt att stelt och mekaniskt lobba för våra krav gentemot en politiker- och mediaelit.

Våra bakomliggande ideologiska analyser är minst lika viktiga som de specifika kraven vi driver i vårt dagliga arbete på högskolor och universitet. Vårt mål är alltid att förstå samhället vi lever i. För att förändra samhället *måste* vi förstå det – några andra vapen har vi inte. Det är denna förståelse som denna kampanjhandledning syftar till att underlätta.

Under de senaste åren har en stor del av VSFs arbete fokuserat på krav på högre studiemedel och bättre bostäder för studenter. Vi behövs i den kampen – därför att vi är de enda som kopplar frågorna om studenters materiella villkor till kampen för socialism, feminism och antirasism. Det är viktigt att vi fortsätter att använda och bygga vidare på den kunskap och analys som vi gemensamt har byggt upp. Studenternas redan ansträngda ekonomiska och materiella situation förvärras av att studier i Sverige, trots alla vackra ord, inte är gratis. Krav som vart och ett kan tyckas litet eller obetydligt formar tillsammans ett sammanhang. Varje liten ändring som vi får till stånd för att förbättra studenternas situation är en pusselbit som låter studenterna vara en del av byggandet av ett värdigt socialistisk samhälle.

Vi måste kräva gratis studier på riktigt. Inte för att utbildning är något vackert och eftersträvansvärt, utan för att utbildning handlar om makt!

Vi har de senaste åren sett hur principen om en avgiftsfri utbildning alltmer har kommit att ifrågasättas. Den borgerliga regeringen har nu infört studieavgifter för utomeuropeiska studenter och även inhemska studenter drabbas av dolda avgifter, till exempel måste psykologstudenter vid vissa institutioner själva finansiera sin egenterapi – en obligatorisk del av utbildningen. Även de höga utgifterna för studielitteraturen bör ses som en dold avgift för utbildningen. Dessa angrepp mot den avgiftsfria utbildningen måste förstås som en del i en internationell trend mot alltmer marknadsanpassning och avgiftsbeläggning av den högre utbildningen. I England har högerregeringen de senaste åren tredubblat studieavgifterna. Det kan nu kosta upp till 9000 pund – nästan 100 000 kronor – om året att studera i England. Denna avgiftsbeläggning infördes efter att regeringen först beslutade att avgiftsbelägga endast utländska studenter. Precis som med många andra försämringar inom välfärdssektorn ser vi här exempel på ”de små stegens tyranni”. När man väl har lyckats få genomslag för principen att utbildning är en handelsvara blir det lättare att gå vidare och avgiftsbelägga alla studenter.

I den här kampanjen ska Vänsterns studentförbund gå på offensiven och på ett ideologiskt plan ifrågasätta den borgerliga synen på den högre utbildningen. I kampanjen lyfts tre olika krav fram: ”Studielön – inte studielån!”, ”Fri kurslitteratur!” och ”Avskaffa alla studieavgifter!”. Kampanjens huvudsakliga syfte är att ifrågasätta den enorma skuldsättningen

av studenter. Skuldsättningen bidrar till en större social snedrekrytering och drabbar studenterna mycket orättvist efter examen, när lånen ska betalas tillbaka. De yrken som efter examen ger högst lön är också de yrken vars utbildningar har störst social snedrekrytering och minst antal kvinnor. Vi ser alltså att studenter med arbetarklassbakgrund och kvinnor blir de som generellt får dras längst med sina studieskulder, trots att utbildningarna är lika långa och därmed har krävt lika mycket studiemedel.

Parollen ”Utbildning är en rättighet – inte en handelsvara” uttrycker en i grunden annorlunda syn på den högre utbildningen än den borgerliga. Vår syn är ett grundläggande ifrågasättande av kapitalismens intrång och förvandling av allt fler delar av våra liv till att betraktas som handelsvaror. I parollen innefattas en kamp för ett samhälle där det som är människans behov är självklara rättigheter, och inte ett privilegium för de få.

2.1. Varför avgiftsfria studier?

Vänsterns studentförbunds två viktigaste krav är höjt studiemedel och fler bostäder. Vi bedömer att dessa två materiella förutsättningar är det viktigaste för att göra studier tillgängligt för alla. Det hjälper inte att studier i Sverige inte kostar någonting om man inte möjliggör för försörjning under studierna, eller boende på studieorten. Ingen kan leva på luft och vatten. När vi studenter ur arbetarklassen tvingas arbeta vid sidan av våra heltidsstudier försämras kvaliteten på våra studier jämfört med de som kan få försörjning hemifrån – vi måste helt enkelt göra mer på lika mycket tid. På så vis skapas ett A- och ett B-lag av studenter. Kvinnor drabbas särskilt då de ofta blir beroende av en parter, många gånger en man, för sin försörjning. Uppdelningen av den högre utbildningen i ett A- och ett B-lag förstärks genom att de anrika universitetet i klassiska studentstäder eller storstäder reserveras för de som har råd att köpa en bostadsrätt, med tanke på den höga bostadsbristen. Återigen drabbas kvinnor hårdast, då de ibland har ett försörjningsansvar för barn, även under studietiden, och inte kan acceptera trånga korridorrum eller hyra rum som inneboende.

Ibland hör man att frågan om tillgång till högre utbildning för arbetarklassen handlar om enskilda individer möjlighet till klassresa. Den bilden delar vi inte. Högre utbildningen kan visserligen vara en biljett till högre lön och bättre arbetsvillkor. Men studier är så mycket mer. Vi i vänstern får aldrig acceptera borgarnas bild av att det enda eller högsta syftet med utbildningssystemet är att forma oss efter arbetsmarknadens behov – det gällde inte när vi argumenterade för folkskola för alla eller när vi argumenterade för större möjligheter för arbetarklassen att få tillträde till universitetet. Utbildning ska inte heller ses som en möjlighet att få en biljett in i mellanskiktet.

Utbildning för oss är en fråga om demokrati och makt. Vi erövrar makten att påverka historieskrivning och kunskapsproduktion. Vårt syfte med att kräva tillgång till högre utbildning handlar inte om att vi vill tjäna stora pengar som läkare eller advokater. Det handlar om att vi vill förstå vår omvärld, själva bedriva forskning och för att vi genom att öka vår bildning kan förverkliga oss själva. I en värld styrd av borgarklassens vilja och behov tillåts vi inte automatiskt göra detta.

Vi ser alltså att det låga studiemedlet och bostadsbristen förstör möjligheten till högre studier för arbetarklassen. Men vi ser också att arbetarklassen utanför högskolorna drabbas. När

studenter tvingar ta extrajobb fungerar de som lönedumpande låglönereserv. Studenter kan konkurrera med lägre lön och osäkrare villkor, då de har studiemedel från CSN att dryga ut plånboken med. När bostadsbristen bemöts med lägenheter riktade direkt till studenter blir det många gånger helt omöjligt för arbetarungdomar som inte studerar att flytta hemifrån. Studenters dåliga villkor minskar inte bara våra möjligheter som arbetarklass att läsa vidare vid den högre utbildning, det försämrar också hela arbetsklassens ställning på arbets- och bostadsmarknaden.

I relation till ett studiemedel under fattigdomsgränsen och akut bostadsbrist på de största studieorterna, kan de direkta kostnader som är förknippade med studierna ses som mindre viktiga. Men dessa avgifter och kostnader löser sig inte automatiskt genom att höja studiemedlet. Vi menar att det finns en principiell skillnad mellan att finansiera den högre utbildningen genom skattemedel och avgifter, även om avgifterna finansieras genom statliga studiemedel från CSN.

I vår analys av samhällsutvecklingen tycker vi oss se en tendens att flytta över kostnader från gemensam finansiering till att betalas av enskilda individer via olika avgifter. Det är inte särskilt överraskande. Skillnaden mellan de två olika sätten att finansiera verksamheter är skillnaden mellan solidaritet och egoism. Mellan ett samhälle som utjämnar klyftor mellan människor och ett samhälle som i och för sig garanterar att vissa grundläggande behov tillgodoses för alla men där de grundläggande orättvisorna i samhället konserveras genom en statsregisserad välgörenhet, för att hjälpa de som inte har råd att betala de ökande avgifterna.

När den högre utbildningen finansieras med hjälp av offentliga medel från en progressiv beskattning har vi tagit ett, i och för sig litet, steg mot ett mer socialistiskt samhälle. Progressiv skatt innebär en minskning av klassklyftorna. Att förflytta finansieringen till system som bygger på betalningen efter behov (avgifter) snarare än förmåga (skatt) tas ett steg mot ett mer ojämlikt samhälle. Det är uppenbart att i ett samhälle där studiemedlet knappt räcker till mat och bostad slår dolda avgifter hårdare mot studenter från arbetarklassen. De som inte har föräldrar som kan skjuta till pengar riskerar att försämrade sina studieprestationer genom att tvingas arbeta vid sidan av eller sänka sina utgifter genom att exempelvis läsa gamla upplagor av kurslitteraturen när det finns för få nya böcker, om ens några alls, på biblioteket eller andrahandsbokhandeln. Men även om studiemedlet skulle höjas, medför avgiftsfinansiering principiella problem i och med systemets följder i ökade klassklyftor och minskad solidaritet i samhället. Detta är såklart en medveten politisk strategi från den borgerliga regeringen. Ett socialistiskt studentförbund kan inte låta en sådan utveckling stå oemotsagd, utan måste stå i första ledet i motståndet mot borgerlig politik och ökade klassklyftor.

2.2. Vår analys av klass och kön

Vänsterns studentförbunds grundläggande syn på klass och kön beskrivs på följande sätt i vårt principprogram:

Klassamhället

” Människorna i dagens samhälle tillhör olika klasser. Klasstillhörighet bestäms inte av inkomsten, utan av i vilket förhållande man står till produktionsmedlen. Den grundläggande konflikten står mellan arbetarklass och kapitalister. Kapitalisterna har makten över produktionen och produktionsmedlen, köper arbetarnas arbetskraft och för- fogar över mervärdet. Arbetarklassen konstitueras av dem som säljer sin arbetskraft mot arbetslön och inte har något eller mycket litet inflytande över sin arbetsprocess och över hur mervärdet skall förvaltas. Kapitalismens utveckling under 1900-talet och framväxten av olika former av fördelningssystem, har medfört att de sociala skiktningarna inom arbetarklassen ser olika ut beroende på historiskt, geografiskt och socialt sammanhang. I Sverige upplever arbetarklassen en relativt hög materiell och social standard, jämfört med arbetarklassen på många andra platser som inte sällan lever under mycket svåra förhållanden. I samhället finns även rörliga skikt av lönearbetare som inte alltid har samma klassintresse som arbetarklassen. Mellanskiktens klassintressen bestäms bland annat av de relationer som existerar i produktionssystemet, skiftande politiska allianser och hegemonier. ”

(Principprogrammet, sidan 8)

Könsmaktsordningen

Vi lever i ett samhälle präglad av en könsmaktsordning genom vilken män överordnas kvinnor. Könsmaktsordningen formar kvinnors och mäns liv och relationer i såväl den offentliga som den privata sfären. Att kvinnor får lägre lön, utför mer obetalt arbete, har mindre makt, diskrimineras och utsätts för sexuellt våld, är olika men samtidigt sammanbundna uttryck för könsmaktsordningen.

Kön

Könsmaktsordningen upprätthålls och återskapas genom de materiella förutsättningar som underordnar kvinnor och genom de normer som formas utifrån dessa. Underordningen är strukturell och återskapas i alla sociala relationer, av både kvinnor och män. Vi föds med fysiskt olika kroppar, men vad som är kvinnligt och manligt är inte medfött, utan skapat i ett socialt och historiskt sammanhang. Kvinnlighet och manlighet sitter djupt rotat i oss, men är samtidigt föränderligt. De produceras aktivt av samhällets institutioner; familjen, skolan, vården och näringslivet är några av de institutionella miljöer vari könsens specifika karaktär formas, skapas och återskapas. Genom historien har kvinnoförtrycket lyckats överleva radikala samhällsförändringar och formera sig i nya skepnader och praktiker.

Rasism och rasifiering

Rasismen har genom historien tagit sig många uttryck, där det genomgående draget är att vissa grupper av människor underordnats den härskande gruppen genom att de tillskrivits speciella egenskaper. Detta liknar i väsentliga avseenden det sätt på vilket kvinnor tillskrivits kvinnliga egenskaper, så att de framstår som något naturligt och oföränderligt. Den process genom vilken underordnade grupper tillskrivs specifika egenskaper och pekas ut som de andra, brukar kallas för rasifiering. Genom rasifieringen fästs symbolik vid attribut som hårfärg eller dialekt, vilket sedan fungerar som markör i sorteringsprocesser på till exempel arbetsmarknaden. Det finns en utbredd föreställning om att rasism handlar om okunskap och fördomar, och att rasism därför är något som inte existerar i de övre samhällsskikten, utan bara i arbetarklassen. De som producerat rasismens föreställningar och teorier hör emellertid, i de flesta fall, hemma inom borgerligheten. Rasismen fungerar i själva verket som ett utmärkt verktyg för att söndra och härska genom att splittra arbetarklassen, ställa folk mot folk och legitimera plundring av andra delar av världen. VSF ser därför kampen mot rasismen som en självklar del av kampen för socialismen.

(Principprogrammet, sidan 10)

3. Kampanjens politiska innehåll

Årets kampanj lyfter tre krav:

- ”Studielön – inte studielån!”
- ”Fri kurslitteratur!”
- ”Avskaffa alla studieavgifter!”.

Vänsterns studentförbunds kamp för att förbättra studenters materiella rättigheter kan såklart inte begränsas bara till tre konkreta frågor. Ett sådant arbete kan inte heller enbart bedrivas på nationell nivå. Många av de frågor vi lyfter påverkas av den internationella samhällsutvecklingen, och vi måste därför lyfta våra blickar från den nationella politiken. Samtidigt finns det också stora lokala skillnader mellan olika orter och lärosäten i Sverige, som påverkar vår analys och våra lösningar. På olika orter har olika frågor helt enkelt olika stor relevans för studenterna: bostadsmarknaden ser olika ut, utbildningen och studiemiljöerna håller olika hög kvalitet och kollektivtrafiken kostar olika mycket. Därtill ser studentlivet och studentorganisationerna väldigt olika ut på olika orter. Det vore synd om vi begränsade vår kamp till allmängiltiga frågor. Det vore därtill rent strategiskt dumt att inte driva de frågor som verkligen är av tyngd på den berörda orten. I arbetet med denna kampanj ska VSF träffa studenter och prata om just den frågan som har allra störst relevans på den orten ni verkar. För att kunna göra det krävs det en hel del arbete i lokalföreningarna. Att lägga upp strategi kring vad man skall driva och hur, kräver mer än att bara delta i en förbundskampanj.

Vi har hjälpt er en bit på vägen – vi föreslår tre frågor ni kan arbeta med. Se dem som ett smörgåsbord att plocka från, och lägg till det som passar er lokalförening bäst.

3.1. Studielön – inte studielån

Studielön är ett krav som vänstern driver och har drivit länge. Studielönen står i motsättningen till dagens system med studiebidrag och studielån, och är precis vad det låter som – en ersättning till studenterna för deras arbete som inte behöver betalas tillbaka senare. Studielönen bygger på ett annorlunda sätt att se på studiernas effekt på samhället och människorna¹.

Att studera är att arbeta

En utbildad arbetskraft är viktig ur samhällsekonomisk synpunkt. Högre utbildning är inte bara en satsning på individen utan skapar förutsättningar för den kvalificerade forskning vi behöver för samhällets utveckling. Studier är inte tärande på samhället utan resursskapande och VSF kräver därför studielön i stället för lån- och bidragssystem. Att studera ska precis som att arbeta berättiga till a-kassa och studenter ska omfattas av socialförsäkringssystemet. Studenter är en av de få grupper som i dagsläget inte har rätt till någon som helst semester. Studieåret pågår utan uppehåll från slutet av augusti till början av juni. Under juni till augusti får studenter inget studiemedel utan är för sin försörjning hänvisade till att arbeta. VSF menar

¹ Ytterligare läsning om studielön: Se Erik Bergs blogg ”Approximationer”, från 2006: <http://approximationer.blogspot.com/2006/08/det-enda-rimliga-r-en-rejl-studieln.html>

att studenter ska få fem veckors betald semester per år precis som alla andra som arbetar.

VSF kräver att studenter på samma sätt som den arbetande befolkningen, ska ha tillgång till samhällets sociala skyddsnet, som socialförsäkringssystemet samt ha rätt till sjukersättning, semester och pension.

Betala skatt istället för att betala tillbaka skulder

Studielönen är inte bara viktig utifrån ett rättighetsperspektiv, den är också nödvändig för möjliggörandet av studier för personer som inte har resursstarka föräldrar eller pengar på banken. Många ungdomar ur arbetarklassen avstår från att studera på grund av rädsla för att dra på sig studieskulder som de befävar att de inte kommer kunna betala tillbaka. Alla som studerar på högre utbildning blir inte högavlönade efter examen. Många hittar inget jobb alls, då arbetslösheten bland akademiker är hög. Bland yrkesgrupperna som kräver högre utbildning finns många viktiga yrkesgrupper, som sjuksköterskor och lärare, som är relativt lågt avlönade. Dessa utbildningar är ofta kvinnodominerade och har en högre andel studenter med arbetarbakgrund. Efter examen är det de som får betala det största priset för skuldsättningen av studenter. Detta gör att den ekonomiska och sociala elit, som alltid dominerat inom den högre utbildningen, behåller sina positioner. Människor med arbetarbakgrund fortsätter i mycket liten utsträckning till universitet och högskolor idag. Detta skulle motverkas av studielön.

Självklart bör de som har fått en fri utbildning och därigenom skaffat sig ett högavlönat arbete bidra till samhället, men detta bör inte ske genom att betala av på studielånet – istället bör studierna finansieras helt och hållet med skattemedel. De studenter som efter examen får högavlönade jobb bör, genom skattesedeln, bidra mer än dem som tjänar mindre eller inget alls.

VSF kräver att bidragsdelen av studiemedlet omedelbart höjs till 50 % av det totala studiemedlet, som ett första steg mot att införa en studielön.

Våra krav i korthet:

Höj studiemedlet!

Avskaffa studielånet och inför studielön istället!

Visste du att?

2010 var det fler kvinnor än män som hade studieskuld. Kvinnorna har dessutom en högre genomsnittlig skuld än männen, eftersom männen betalar av sina skulder snabbare. Vid ingången av 2011 var genomsnittsskulden för kvinnor 131 700 kronor, medan männens skuld var 130 600 kronor. (Källa: CSN 2010)

3.2. Fri kurslitteratur

Gratis kurslitteratur – på riktigt

Kurslitteratur är en förutsättning för studier på högskola och universitet i Sverige, nästan alla kurser har långa litteraturlistor på böcker som studenterna förväntas införskaffa under studietiden. Många gånger är den totala kostnaden för litteratur mycket hög. Att låna all den anvisade litteraturen på ett bibliotek är orealistiskt för de allra flesta, ofta är antalet upplagor

få och lånetiden begränsad. Resultatet blir att många bara köper en del av litteraturen som är direkt obligatorisk, får nöja sig med böcker som är i dåligt skick eller fel upplaga där viktiga uppdateringar och komplement fattas. Studenter får helt enkelt inte studera på lika villkor då kurslitteraturen är dyr och studiemedlet lågt.

Enligt en undersökning gjord av Sveriges statistiska centralbyrå (SCB) 2007 avstod nästan hälften av alla studenter i Sverige från att köpa kurslitteratur på grund av brist på pengar. Dessutom visar studien att cirka var tredje student använder sig av sparade medel och var fjärde av ekonomiskt stöd från en familjemedlem eller släkting för att klara sig under studietiden.

Kostnader och avgifter under studietiden drabbar inte alla lika hårt. De som inte har anhöriga som kan skjuta till pengar och de som inte har ett stort sparkapital på banken kanske aldrig söker sig till universiteten och högskolorna, eller hoppar av, på grund av den ekonomiska stressen. Överklassens studenter kan ofta gå in på en bokhandel och plocka åt sig det de behöver utan större problem. Vänsterns studentförbunds uppgift är att se till att studenternas villkor utgår från dessa studenter verklighet. Vi kämpar istället för gratis kurslitteratur som ett viktigt led i kravet på att stoppa den sociala snedrekryteringen till universiteten och som ett delmål i att skapa ett gratis universitet för alla.

Två sätt att uppnå målet med gratis kurslitteratur kan vara via ökade satsningar på biblioteken och digitalisering. Att biblioteken köper in tillräckligt många exemplar av de böcker som finns med på universitetens litteraturlistor vore ett bra sätt att se till att alla får tillgång till sin kurslitteratur. Ett annat sätt att öka tillgängligheten vore att digitalisera fler böcker och sedan tillåta gratis nedladdning av densamma. Att digitalisera kurslitteraturen skulle göra att man slapp kostnaderna som det innebär att trycka böcker. Alla studenter skulle kanske inte vilja ha all sin litteratur digitalt, men det är en möjlighet för studenter som vill och behöver minska sina kostnader. Förutom att gratis kurslitteratur minskar avgifter och kostnader för studenterna, gör det även att vinsten för de stora bokförlagen minskar. Det är framför allt företagen inom bokhandel samt bokförlag som tjänar på att vi studenter tvingas betala tusentals kronor för att praktisera vår rätt att studera. Gratis kurslitteratur gör alltså att makten flyttar från näringslivet till studenterna, och att vinstintresset inom högre utbildning därmed minskar. Detta är ett sätt att förverkliga vårt mål om gratis utbildning på riktigt, samtidigt som vi bekämpar det allt större vinstintresset i samhället.

Några konkreta tips på vad ni kan göra för att arbeta med frågan om gratis kurslitteratur²:

- Scanna och sprid digitaliserad kurslitteratur (Tänk på att detta är olagligt. Ni måste därför vidta vissa försiktighetsåtgärder för att det ska vara en bra metod)
- Arrangera ”folkromöstning” – Borde Sverige införa gratis kurslitteratur? Ha röstlådor och röstkort vid ett bokbord!
- Gör en lokal undersökning utifrån ert eget universitet/högskola. Utgå från litteraturlistor och räkna ut vad det kostar per år eller termin att köpa alla böcker på listan. Använd sedan detta i lokala flygblad eller debattartiklar!

---

2 Mer om att scanna kurslitteratur finns på denna (anonyma) sida: <http://avgiftsfrikunskap.wordpress.com/>

3.3. Avskaffa alla studieavgifter

I enlighet med riksdagsbeslut i juni 2010 (prop. 2009/10:65) är högskolestudier från och med hösten 2011 avgiftsbelagt för alla utländska studenter som inte är medborgare inom EU/EES eller Schweiz, det vill säga för alla som inte är européer. Enligt regeringen ”ska svenska högskolor konkurrera internationellt med kvalitet, inte med avgiftsfri utbildning”. Grundutbildningens statliga anslag ska successivt minskas i takt med att avgifterna införs³.

Lärosätena själva beslutar om avgifternas storlek samt om hur intäkterna ska disponeras. Ett helt års studier på KTH kostar 145 000 kr, med undantag för ämnet arkitektur där studieavgiften är 245 000 kr. Umeå universitet tar 335 000 kronor för ett års studier i konstnärliga ämnen.

Synen på utbildning

Avgiftsfrihet och finansiering genom statliga anslag har länge varit grundläggande inom svensk utbildningspolitik. Det finns också en tradition av att betrakta möjlighet till utbildning som en rättighet. ”Sverige är i dag ett av mycket få länder som erbjuder gratis utbildning för samtliga utländska studenter”, klagade regeringen inför höstens reform. Man skulle kunna tro att detta var att betrakta som positivt, men regeringen ”anser att våra universitet och högskolor i fortsättningen bör konkurrera på samma villkor som utländska lärosäten i de länder Sverige vill jämföras med”.

Enligt FN:s deklaration om mänskliga rättigheter ska den högre undervisningen ”stå öppen i lika mån för alla på grundval av deras duglighet”. I praktiken efterlevs detta inte någonstans i världen, då faktorer som klass, etnicitet, religion och kön spelar in och överallt påverkar människors teoretiska och reella möjlighet att studera. Emellertid finns en gradskillnad, då det på många platser är i det närmaste omöjligt för de som inte tillhör eliten att utbilda sig. Detta ger upphov till en kunskapsmaktordning, som bidrar till att orättvisor på både lokal och global nivå upprätthålls. Mot detta har avgiftsfriheten på svenska universitet och högskolor utgjort en motvikt, om än en liten sådan.

I stället för att föregå med gott exempel och erbjuda tusentals personer den möjlighet till utbildning de har rätt till ska Sverige nu anpassas efter den nyliberala normen. Vår regering talar inte om vare sig rättigheter eller orättvisor, men däremot om en ”fullt utvecklad global utbildningsmarknad, på vilken Sverige och svenska universitet och högskolor är aktörer”. Utbildning är med andra ord inte längre en rättighet, utan en handelsvara.

Regeringen skriver också bland annat att ”utbildning ger människor möjlighet att utforma sina egna liv och påverka sin livssituation”, samt att ”en välutbildad befolkning är helt central för ett land som vill hävda sig i den allt starkare globala konkurrensen”. Man skulle då kunna tro att avgiftsfri utbildning vore en källa till stolthet och en fantastisk solidaritetshandling gentemot andra människor och nationer, men regeringen gör en annan tolkning. Inom ramarna för den nya tidens ”internationella solidaritet” kan svenska soldater och JAS-plan, till en kostnad av miljoner och åter miljoner, skickas världen runt för att ”göra skillnad”, men

---

³ <http://www.regeringen.se/sb/d/12675>

kunskap får inte vara gratis.

Borgarna bemöter gärna den här typen av invändningar med högljutt skrävel om de två stipendieprogram som ska införas. Det första av dessa kommer att omfatta 30 miljoner kronor om året och ”ska riktas till särskilt kvalificerade studenter från länder som Sverige har långsiktigt utvecklingsarbete med”, medan det andra kommer att omfatta 60 miljoner kronor om året och gälla ”särskilt kvalificerade tredjelandstudenter från övriga länder utanför EU och EES”⁴. Den som sett högskoleutbildningarnas prislappar förstår att detta inte räcker särskilt långt. Stipendiernas storlek kan därtill när som helst minskas. Själva summorna är dock inte var den verkliga problematiken ligger, och att argumentera för att så skulle vara fallet vore att anpassa sig efter den borgerliga diskursen. Problemet är att stipendieprogrammet över huvud taget behövs - att rättigheter ersätts av välgörenhet då allas möjlighet till studier blir allas möjlighet att tigga om allmosor.

Konsekvenser för Sverige

Eftersom utbildning ska ses som en rättighet och inte en handelsvara är avgiftsfria studier allra främst ett ändamål i sig självt. Den stora skillnaden mellan oss och borgarna är således ideologisk, och handlar inte om egenintresse eller olika nyttokalkyleringar. Dock finns också många argument för att Sverige som land förlorar på avgiftsreformen.

Inför hösten 2011 hade anmälningarna till de internationella masterprogrammen gått ned med 73 procent jämfört med året innan, medan anmälningarna till internationella kurser minskat med 86 procent⁵. Detta innebär att Sveriges universitet och högskolor tappar i kvalitet, då perspektiven blir färre i takt med att internationaliseringen urvattnas eller försvinner, och att möjligheterna till internationella forskningssamarbeten blir färre. De icke-européer som trots allt väljer att studera i Sverige kommer i högre grad att vara de som är rikast snarare än de som är dugligast. Utöver vad utländska studenter bidrar med rent akademiskt gör de också att studiemiljön vitaliseras; att omvärlden kommer närmare och blir mer begriplig. Även det faktum att underlaget för att erbjuda specialiserade kurser urholkas kommer att underminera svensk utbildnings mångfald och kvalitet.

"Spill-over"-effekt

Det finns oerhört starka skäl att befara att avgiftsbeläggningen för utländska studenter i framtiden kommer att "spilla över" till att även drabba svenskar och övriga européer. I samtliga europeiska länder som före 2006 avgiftsbelagt utbildning för utlandsstudenter har avgifter sedan införts även för inhemska studenter, och det finns ingen orsak att tro att Sveriges regering, oavsett flosklerna, skulle ha fastare principer kring avgiftsfrihet än andra högerregeringar. Svenskt Näringsliv (som ju sällan ignoreras av borgarna) hör till de som redan fört fram önskemål om avgifter för alla.

Sverige har förbundit sig att behandla studenter från EU/EES och Schweiz (det vill säga Europa) på samma sätt som svenska studenter, varför de inte omfattas av avgiftsreformen. Detta innebär dock inte att svenska studenter slipper studieavgifter i de europeiska länder som har sådana även för inhemska studenter. Svenskar måste således betala för att studera vid universitet i Portugal, medan portugiser inte behöver betala för studier i Sverige. Sett med

---

4 <http://www.regeringen.se/sb/d/12675>

5 http://www.nyteknik.se/special/tekniska_hogskolor/article3096956.ece

regeringens glasögon på måste detta rimligen vara en förlustaffär, och bevisligen rättar man sig då hellre efter den nyliberala utvecklingen än föregår som ett gott exempel. Studieavgifter för alla – det vill säga även för svenskar – blir då oundvikligt, med argumentet att det är nödvändigt för att kunna "konkurrera på samma villkor" som lärosäten i övriga Europa.

Vänsterns studentförbund kräver avgiftsfri, gratis, utbildning för all. Utbildning är inte en handelsvara, utan en rättighet. Vi vill återupprätta den solidaritet som avgiftsfri utbildning bygger på – solidaritet med personer som stängs ute från högre utbildning på grund av globala och lokala maktstrukturer. Bortfallet av internationella studenter som en effekt av avgifterna, försämrar kvaliteten på utbildningen och riskerar att minska kurs- och programutbudet, och gör att Sverige går miste om resurser i form av exempelvis internationella kontaktnät. Dessutom befarar vi att avgifter för en grupp studenter är ett första steg mot avgifter för alla, även inhemska studenter.

3.4. Lokala frågor

Högskola och universitetet runt om i Sverige är väldigt olika. Därför är det viktigt att varje lokalförening inom VSF hittar sina lokala frågor att driva. Vilka dolda kostnader och avgifter finns på utbildningarna på ert lärosäte? Hur många böcker kan ert bibliotek köpa in per kurs? Har ert lärosäte minskat antalet internationella studenter när avgifter infördes?

De lokala frågorna gör att studenter på er ort lättare känner igen sig i VSFs kampanj. När studenter ser att vi delar deras verklighet och upplever samma svårigheter som de själva gör, finns en bra ingång för att även ta del av vårt budskap och våra förslag på förändringar. Lokala frågor gör även att det är lättare att nå ut i medierna, och öppnar möjligheter för samarbeten med andra organisationer på er ort.

Diskutera i lokalföreningen vilka frågor ni vill lyfta, gärna på ett medlemsmöte. I nästa kapital av kampanjhandledningen finns en vägledning om hur ni kan arbeta för att identifiera vilka frågor ni ska arbeta med, och vilka arbetssätt som är bra att använda.

4. Att arbeta med kampanjen

När man i sin lokalförening har bestämt sig för vilka frågor man vill driva under kampanjen, måste man bestämma sig för vilket arbetssätt man vill använda. Det finns många olika möjliga arbetssätt: Skriva debattartiklar och insändare till studenttidningar, hålla i en aktion, försöka få med sig kårer på kravet eller rent av samarbeta med andra studentföreningar och förbund. De frågor vi lyfter i denna kampanj – avgifter, dyr kurslitteratur och framtida ångest över studielån – är frågor som väldigt många studenter känner igen sig i. Vi har därför ibland redan en stor fördel i opinionen, något vi ska utnyttja för att koppla ihop studenters vardagsproblematik med de lösningar vi förespråkar. På så sätt hoppas vi få studenter att förstå och sälla sig till vårt bild av Sverige som ett klassamhälle och universitetet som en del av detta.

Kampanjmaterial

Den nya kampanjen består av en masstidning samt en affisch. Utöver det har förbundet nyligen tryckt tygkassar, med samma tema som kampanjen (parollen ”Utbildning är en rättighet – inte en handelsvara”). Samtidigt gjordes nya pins som ska kunna pryda våra aktivisters jackor och väskor. Denna kampanjhandledning är en viktig del av kampanjmaterialiet, som ett ideologiskt och organisatoriskt stöd i arbetet och argumentationen. I arbetet med kampanjen bör även förbundets nya organisatoriska handbok användas, som ger handgripliga tips i allt från styrelsearbete till samarbete med andra organisationer.

4.1. Inventering

Det första ni måste svara på är såklart: Vilken fråga vill vi driva? Den fråga ni väljer att driva bör på något vis passa in under kampanjens övergripande paroll – **Gratis studier för alla**. Men att svara på den är inte nödvändigtvis helt enkelt. Först är det viktigt att tänka på vad ni vill att frågan skall kunna göra. En kampanj kan leda till många olika saker. Den kan ha som mål att de facto ändra på någonting, att stärka VSF inom ett ämne eller hos en målgrupp, att belysa en bortglömd men viktig fråga eller att värva fler medlemmar och organisera studenter i VSF.

Vilket arbetssätt?

Hur vill ni jobba? Vill ni ha en fråga som är av vikt för hela universitetet/högskolan eller vill ni rikta in er mot en särskild fakultet/institution/program/kurs? Vill ni mobilisera där era medlemmar finns och ni är starka eller vill ni stärka VSF någon annanstans än där ni i huvudsak finns nu? Vill ni arbeta kårpolitiskt eller utomparlamentariskt? Vill ni vinna en liten fråga eller sätta fokus på ett stort problem? Vill ni ge röst åt många missnöjda som ingen talat för innan, göra ert avtryck i en pågående debatt eller belysa en fråga som tidigare varit bortglömd? Allt detta behöver ni fundera på och ta ställning till.

Vilken fråga?

När ni väl vet ungefär hur ni vill arbeta och vad ni vill uppnå är det dags att fundera över vilken fråga ni skall arbeta med. Kanske är det redan från första stund uppenbart. Om ni inte alla har ett självklart val kanske ni får fundera lite mer. Sammanfatta medlemmarna på ett

möte med brainstorming, bläddra igenom studenttidningar och annan media på orten eller gå ut och fråga studenter vilka problem de upplever i sin vardag.

När ni bestämmer vilken eller vilka frågor ni vill driva, glöm inte att frågan ni väljer skall vara engagerande! Ni måste själva känna att den fråga ni väljer är något som ni verkligen vill arbeta med, på så sätt sprider ni den känslan till andra och kan få en riktigt bra lokal kampanj!

4.2. Research

Lokal del

När ni så har hittat det problem ni skall arbeta med behöver ni lära er mer om det. Vad består problemet i, varför finns det? Studera hur länge problemet har funnits, vad det kostar och vem som drabbas. Ta reda på vem som har makten att förändra, vem eller vilka ni ska rikta er krav mot och vilka möjliga lösningar som finns. Har problemet funnits på andra orter eller lärosäten och hur har man löst det där? Läs in er på fakta och statistik! Dela upp arbetet på flera personer och planera ett temamöte i lokalföreningen där ni delar med er av den kunskap ni har fått under arbetets gång, och hjälps åt att komma på lösningar och formulera krav. Under researchfasen är det självklart också viktigt att ni studerar problemet ur ett teoretiskt eller ideologiskt perspektiv utifrån de utgångspunkter som tidigare har presenterats i kampanjhandledningen.

Nationell del

Studera principprogrammet. Be de kamrater som var iväg på förbundets kurs återberätta för er andra vad de lärt sig. Bjud gärna in någon från förbundsstyrelsen (FS) som kan komma och prata.

4.3. Formulering

Lokal del

Ni har nu ett problem, och ni kan nästan allt om det. Nu är det dags att börja formulera krav och argument. Börja med argumenten. Det kanske låter felvänt men kommer hjälpa er att formulera krav sen.

För att hitta rätt sätt att argumentera kring era krav gäller de att ställa rätt frågor. Era lokala krav ska gärna passa ihop med och kunna drivas tillsammans med de nationella krav som VSFs kampanj har formulerat: Avgiftsfritt universitet, fri kurslitteratur samt införande av studielön. För att kampanjen inte skall bli allt för spretig är det viktigt att argumentationen håller ihop kampanjen och kopplar ihop stora och små frågor samt lokala och nationella krav.

Det som utmärker VSF är vårt konfliktperspektiv. Det är det som skall utmärka oss även i den här kampanjen. Vi tror inte att studenter är en homogen grupp i samhället med gemensamma intressen, och vi tror inte heller att studenter som grupp står mot andra grupper i samhället. Istället menar vi att det är faktorer som klass, kön och etnicitet som skapar konfliktlinjer i dagens samhälle. När vi börjar formulera argument måste vi därför fråga oss vilken inverkan det specifika problemet har på klass, kön och etnicitet. Varje fråga behöver inte ha inverkan på

alla tre faktorerna, men om en fråga inte har inverkan på någon bör vi fråga oss om det verkligen är en fråga som det är prioriterat för oss att driva. När vi undersöker hur de olika maktperspektiven påverkar frågan bör vi göra det i flera steg:

1. Påverkar situation X arbetarklassens/kvinnors/rasifierade gruppers möjligheter att bedriva högre studier? På vilket sätt? Rör det sig om utestängning från högre utbildning, utestängning från högre utbildning på orten, försvårade möjligheter att lyckas med sina studier eller utestängning av någon del av studielivet, eller drabbas vi på något annat sätt?

Exempel: Arbetarklassen möjligheter till utbildning påverkas av bostadsbristen.

2. Påverkar situation X arbetarklassen/kvinnor/rasifierade grupper utanför den högre utbildningen? På vilket sätt? Hur kan man visa att vi studenter har gemensamma intressen med andra arbetare/kvinnor/personer tillhörande rasifierade grupper utanför universitet/högskolan?

Exempel: Det låga studiemedlet drabbar inte bara studenter utan även LO-medlemmar, eftersom studenter agerar låglönereserv på arbetsmarknaden när de tvingas arbeta vid sidan om studierna.

3. Påverkar situation X arbetarklassens/kvinnors/rasifierade gruppers möjligheter efter studierna? På vilket sätt? Vilka konsekvenser får det?

Exempel: Elitistiska studentorganisationerna som stänger ute exempelvis kvinnor, påverkar kvinnors karriärmöjligheter efter studierna då de inte tillåts knyta nätverk på samma sätt som män.

När ni har diskuterat igenom vilka argument som aktualiseras av den aktuella situationen är det dags att formulera krav. En god tumregel är minst ett och högst tre krav per situation. Diskutera de strategiska för- och nackdelarna med att välja krav på kort sikt/delkrav som ni har möjlighet att uppnå eller krav på lång sikt/större krav som skulle lösa en större del av problemet.

Vilka andra driver krav kopplade till den specifika situationen? Om borgarna, eller för den delen sossarna driver något är det ofta, men inte alltid, en bra idé att kräva mer, om vänsterpartiet eller ung vänster eller någon annan organisation ni vill samarbeta med kräver någonting är det ofta, men inte alltid en bra idé att kräva samma sak. Finns det någon tydlig statistik som ni kan hänga upp era krav på så gör gärna det, och kom ihåg förklara varför. När VSF 2009 drev kampanjen råd att leva – rätt att bo, var kraven 40 000 nya hyresrätter (därför att det var vad vänsterpartiet hade krävt i valet 2006), och 1500 kronor mer i månaden i studiemedel, (eftersom det var vad som krävdes för att studiemedlet skulle nå över fattigdomsgränsen).

De krav ni driver skall alltid vara konkreta! Tänk på att ett konkret krav inte alls är det samma som ett lätt uppnåeligt krav. ”Studielön på 22 000 kr!” är till exempel ett konkret men svåruppnått krav, medan billigare kaffe på campus är diffust men förmodligen betydligt lättare att uppnå.

Nationell del

Läs igenom kampanjhandledningen. Anordna debattövningar. Diskutera om ni kan formulera argument eller krav på en kompletterande lokal nivå. Vilka styrkor och svagheter har argumentationen och kraven? Fundera på kopplingen mellan argumentation och krav i den nationella delen och er lokala del.

4.4. Planering

Det är en mängd saker att göra inför en kampanj. En god idé kan vara att utse någon form av **kampanjgrupp** inom lokalföreningen som **rappporterar in** vem som kommer att vara ansvarig för kampanjen till förbundsstyrelsen. På så sätt finns det en kontaktperson som kan hålla kontakten med förbundet. Tillsammans sätter ni upp lokala **mål och delmål** med kampanjen, med utgångspunkt i de nationella målen och delmålen. Det är bra att välja konkreta mål som är enkla att stämma av emot. För att sporra varandra extra kan man tillverka ett stapeldiagram i storformat som sätts upp på lättbeskådlig plats där delade flygblad, producerade insändare och inkomna nya medlemmar kan prickas av efter hand. Alternativt kan man sätta upp en karta över sin stad och sedan efterhand fylla i områden där man trappsprungit, delat flygblad eller hållit bokbord.

Gör en inventering i lokalföreningen. Vilken **utbildning** behöver ni för att kunna genomföra en lyckad kampanj? Behöver ni praktiska kunskaper kan man bli ordna argumentationsövningar mediaträning eller ta dit någon som pratar om hemsidor och sociala medier. Har ni behov av teoretiska kunskaper så bjud in en föreläsare eller ordna en studiecirkel. Ta till vara på den kompetens som redan finns i lokalföreningen och utnyttja varandra, och självklart även förbundsstyrelsen, för att lära er mer. Tänk även på att personer i Vänsterpartiet och Ung Vänster har användbar kunskap, precis som personer som är aktiva i studentkåren och välvilligt inställda lärare på högskolan/universitetet. Även om ni inte känner att ni behöver studera kampanjtemat ingående så kan det vara bra att åtminstone få ett tillfälle att repetera fakta och framförallt diskutera ämnet tillsammans. Detta kan vara så enkelt som att de som varit på kampanjkursen inleder och förbereder diskussionsfrågor.

Redan nu vill ni också göra en första **tidsplan**. Planera in större aktiviteter och när förberedelserna inför dessa skall vara klara. Vissa saker, som att bjuda in föreläsare eller söka polistillstånd kanske ni behöver göra redan nu. Fundera över hur olika delar av den verksamhet ni redan har kan bli en arena för kampanjen. Finns det frågor ni kan lyfta i kåren som har anknytning? Händer det andra saker på ert lärosäte eller studieort, då ni också kan vara med och lyfta er kampanj? Bestäm också när kampanjen ska sluta. En kampanj är per definition tidsbegränsad, och ska inte pågå längre än några månader.

Lokalföreningen bör ta en egen **kampanjbudget**. Tänk på att **söka bidrag** även om ni redan har ekonomiskt utrymme för en kampanj. Bra ställen att höra med är kommunen och ABF. Vill ni genomföra lite större arrangemang kan ni också fundera på att **samarrangera** med andra organisationer för att få in pengar för dem, knyta kontakter och få lite avlastning i arbetet.

Slutligen skall ni **beställa material** från förbundet. Ni behöver också besluta om det kommer att behövas någon form av lokalt material och i så fall bör ni börja ta fram det så fort som

möjligt. Förbundet har tryckt upp masstidningar och affischer till kampanjen, som finns att beställa utan kostnad från förbundsstyrelsen (se kontaktuppgifter i början av handledningen).

Eventuellt kan man även göra en **mediaanalys**, vilket oftast är mest meningsfullt på större orter. I denna går ni igenom alla medier, både allmänna och studentmedia och gör en prioritering. Glöm inte bort olika former av sociala media! Därutöver funderar man på om föreningen har några kontakter inom något av dessa media. Även om man inte gör någon mediaanalys bör man åtminstone utse en person som ansvarig för kontakt med media under kampanjen. Media brukar gilla titlar så om man väljer någon annan än ordföraren till **mediaansvarig** kan det löna sig att skapa en titel åt denna att använda sig av. Exempelvis skulle "kampanjgeneral" kunna vara lämplig.

4.5. Genomförande

Att arbeta med en kampanj innefattar såväl basarbete som lite större arrangemang. Varje ort och lokalförening har sina egna särdrag så det är viktigt att ni diskuterar vad som fungerar bäst utifrån era förutsättningar. Om man inte är så många är det förmodligen bättre att sätta ett lite lägre mål och sen överträffa det än att sätta ett allt för högt som man inte kommer i närheten av. En lokalförening som redan har ett flertal kåraktiva gör säkert rätt i att uppmärksamma kampanjanknutna frågor i kårfullmäktige, för en förening som helt saknar den kompetensen skulle en sådan satsning medföra en massa onödigt extra arbete. För att ni inte skall bli sittande helt rådvilla kommer här lite generella tips på vad en kampanj kan innehålla. Till skillnad från förberedelsen finns det i princip inga måsten här. En bra tumregel kan dock vara att arbeta med de flesta formerna av basarbete och satsa på en eller ett par tre stycken större arrangemang.

Basarbete

Det är genom basarbetet vi syns och hörs, värvar nya medlemmar och kommer ut med vårt material. Basarbetet måste därför vara grunden i kampanjarbetet och i varje lokalförenings vardagliga arbetet. Detta kan ske på lite olika sätt:

Dela flygblad och masstidningar. Placerade på en strategisk plats, vid en strategisk tidpunkt delar ni flyers/flygblad till alla förbipasserande. Ett vinnande koncept för att få ut många flyers är att fånga ögonkontakt, le och sen sträcka fram. Alternativt kan man börja med en inledande fråga ex "räcker ditt studiemedel till?" detta är lite mer tidsödande men du kan vara säker på att de ni delar till får reda på vad vi tycker, även om de inte bekymrar sig om att ta ett flygblad. Missa för all del inte att dela flygblad vid stora happenings och mässor som ofta drar mycket folk. Flygblad kan även placeras ut på bord i kafeterian eller vid studieplatser. Ytterligare ett sätt att få ut flygblad till många är att **trappspringa** studentområden, vilket dock kräver lite mer förberedelser än en vanlig flygbladsutdelning. Börja med att ta reda på hur många som bor i varje studentområde. Ring sedan runt till medlemmar som bor på nämnda studentområden och samla in eventuella portkoder (om man inte kan få reda på koder, kan man ställa sig utanför dörrarna och smita in när någon går ut). Passa även på att höra om hon/han inte kan tänka sig att hjälpa till, åtminstone på sitt eget bostadsområde. Locka med att trappspringning är lite som ett gratis steppass. Det är bra att vara många när man trappspringer, ju fler man är desto fortare går det. Om ni inte kommer klara av alla studentområden så prioritera de med postboxar. Dessa ger helt enkelt mest lön för mödan. Ligger studentområdena långt ifrån varandra, försök få tillgång till bil. I basarbetet ingår

också att sätta upp **affischer**. På vissa platser räcker det att sätta upp en affisch per termin, och de sitter kvar, medan det på andra platser krävs affischering en eller flera gånger i veckan för att synas. Inventera vilka anslagstavlor och affischpelare som finns på ert campus och ort för att ta reda på hur ni syns bäst.

Då man håller **bokbord** får man inte bara ut flyers, det är även ett ypperligt tillfälle att prata med förbipasserande och värva medlemmar. Hör gärna av er till institutionen ni tänker stå på och kolla så att plats och datum som ni planerat fungerar bra. Om ni inte har möjlighet att hålla bokbord vid alla institutioner så prioritera de med en stor andel studenter från arbetarklassen. Väg även in möjligheter till en breddad rekryteringsbas.

Skriv **insändare**, debattartiklar och pressmeddelande och skicka ut till aktuell media. Glöm för all del inte bort gratistidningarna. Det går alldeles utmärkt att skicka samma text till flera media.

Större arrangemang

Tänk redan från början på att större arrangemang kräver lite mer planering än basarbete, så börja planera i god tid. Bara fantasin sätter gränserna för vad man kan göra. En bra idé är att planera in någon typ av större arrangemang på den nationella kampanjdagen.

Öppna föreläsningar eller **seminariedagar** är relativt lätt planerade och ofta lyckade. Försök gärna få tag på någon person eller något ämne som drar mycket folk och se till att sprida information. En variant alternativt ett inslag på en seminariedag är att anordna en **paneldebatt**. Denna kan antingen ifrågasätta våra målsättningar, se i så fall till att vi vinner, men minst lika lyckat kan vara att anordna en debatt på temat ”hur lyckas vi bäst med...” Lite mer arbete men mycket utdelning får man om man anordnar en **konsertkväll** med lokala band. Det går även under de varmare månaderna att genomföra samma sak utomhus.

För mer **aktionsliknade arrangemang** gäller det att vara kreativ. En idé är att dela ut nudelpaket med texten ”vad skall du äta idag?” eller något annat träffsäkert. Tält är en traditionell symbol för bostadsbrist. Om man vill kan man så klart sova i det, i annat fall går det utmärkt att bara ha tältet uppställt och dela flygblad invid. Heliumballonger är ett annat effektivt medel som fungerar på det mesta. Välj ut en aktuell siffra och släpp motsvarande antal ballonger. Glöm för all del inte bort möjligheten att ordna torgmöten och demonstrationer, men för att dra människor till dessa bör det optimalt kombineras med en aktuell händelse. Ta reda på om kommunen snart kommer fatta beslut om fler bostäder, om någon prishöjning är på gång som aktualiserar en viss fråga.

4.6. Utvärdering

När kampanjen är genomförd, alla masstidningar utdelade och alla insändare skrivna, betyder det inte att vårt arbete med den är helt slut. Då följer det viktiga efterarbetet.

Förhoppningsvis har ni fått in en hel drös **nya medlemmar och sympatisörer** (de som uttryckt intresse men som inte än blivit medlemmar). Det är viktigt att alla dessa kontaktas snarast, medan de fortfarande har intresset uppe! Dessutom är det viktigt att arbetet i

lokalföreningen inte avstannar efter att kampanjen avslutas. Väldigt få kommer stanna kvar i en förening där inget verkar hända. Därför är det viktigt att ni i god tid planerar in aktiviteter som kan äga rum efter kampanjens avslutande. En bra idé är att utse en person i lokalföreningen som är extra ansvarig för att ringa upp och ta speciellt god hand om de nya medlemmarna när de kommer till ett möte, så att de känner sig välkomna. Tänk på att de möten ni håller direkt efter kampanjen ska ha ett innehåll som lockar nya medlemmar, och att ni på dessa möten presenterar er själva extra mycket (exempelvis med namnrundor), är noga med att förklara ord och uttryck ni brukar använda och har extra god fika!

Det är också en god idé att **utvärdera kampanjen** tillsammans. Nådde ni era mål? Varför, varför inte? Vad var bra, vad hade kunnat vara bättre. Se till att sammanställa utvärderingen skriftligt och spara inför framtiden på ett smart och lätthittat ställe.

Skriv gärna en rapport om ert arbete, vilka lokala frågor ni drev, samarbeten ni hade eller aktioner ni genomförde, till VSFs interntidning **Pergite**. Redaktionen kommer att efterfråga rapporter, så var redo när de frågar!

Sammanfattning, kampanjens olika faser

Lokal del och nationell del var för sig			Lokal del och nationell del gemensamt		
inventering	research	formulering	planering	genomförande	utvärdering

5. Argumentationshandledning

Här presenterar vi argument som ni kan stöta på när ni arbetar med kampanjen. Ibland är det bra att ”plugga” in snabba svar på frågor som ofta återkommer, så att ni känner er säkrare i kampanjarbetet.

Om alla studenter får studielön så finns det ju inget incitament att ta sina poäng?

– **Vi vill att studierna skall vara incitament nog i sig. Dessutom kommer studenter lyckas med sina studier i högre utsträckning om de inte måste arbeta vid sidan om heltidsstudier.**

Men borde inte den som har fått en utbildning betald av staten betala tillbaka det efteråt?

– **Jo, det tycker vi, men den återbetalningen bör ske via skattsedeln, inte via räntor på CSN-lånet. Det är inte rimligt att en sjuksköterska ska betala tillbaka lika mycket i månaden som en läkare.**

Sveriges skattepengar skall väl inte gå till utländska studenter som åker tillbaka sina hemländer efteråt?

– **Att studenter med olika bakgrund och erfarenhet läser tillsammans ökar kvaliteten på utbildningen. För alla.**

Hur ska ni finansiera studielön?

– **Genom större progression i beskattningssystemet, det vill säga högre skatt för de som tjänar mest. Det är så vi minskar klassklyftorna.**

Men måste inte läroboksförfattarna få betalt för sitt jobb?

– **Jo, självklart. De flesta läroboksförfattare är redan anställda av staten eftersom de arbetar på högskolor och universitet. Vi vill hellre att de får möjlighet att skriva på arbetstid. Vi vill även införa ett digitalt bibliotek, där ersättning kan utgå.**

Hur kan ni uppmana till scanning, det är ju olagligt!

- **Vi uppmanar inte till scanning, men vi förstår att studenter gör det i dagens system. Om man vill undvika att studenter scannar måste man förbättra situationen för studenter.**

Men Björklund har ju sagt att man inte planerar att införa avgifter för svenska studenter. Är det inte ni som är paranoida?

- **Nej, det har redan framkommit förslag på att införa avgifter från vissa borgerliga politiker i Sverige. Vi ser också att det har varit en utveckling i andra länder.**